

“Printify” gibi internet sitelerinde satış yapmak caiz midir?

Soru: Printify diye bir web sitesi yaptığımız tasarımları beyaz t-shirt, bardak vb. ürünlere baskı yaptırarak satıyor. Müşteriler sitede benim tasarımımı beğenirse o ürünü satın alıyor. Fakat sipariş geldiğinde biz herhangi bir işlem yapmıyoruz, tüm işleri bizim yerimize Printify firması hallediyor ve ürüne bizim tasarımımızı baskılayarak satın alan kullanıcıya gönderiyor. Biz sadece belirlediğimiz fiyattan üründen %40 gelirimizi alıyoruz. Bu şekilde bir satış caiz midir?

Cevap

İki kişinin bir mal üzerinde çalışmak üzere anlaşma yapması “şirket/ortaklık”tır. Allah Rasülü ﷺ İslam geldiğinde de uygulanagelen ortaklık uygulamasını yasaklamadı.¹ Bu yüzden fıkıhın belirlediği çerçevenin dışına çıkmamak şartıyla ortaklık caizdir. Sorunuzu fıkıh kitaplarındaki şu örneğe tahric ederek izah edelim: Terzilik ve kumaş boyaması yapan iki farklı kişinin sipariş olarak gelen kumaşlar üzerinde iş bölümü yaparak çalışmaları ve ikisinin de belli oranda kâr elde etmesi caizdir.² Burada önemli olan malın fiyatının ve iki tarafın da elde edeceği karın yüzdelik olarak belli olmasıdır. Zira ticarete hiç kâr elde edilememe ihtimali de olduğundan ortakların elde edeceği kârın yüzdelik değil de belli bir fiyat olarak belirlenmesi ve ortaklığın bunun üzerine inşa edilmesi caiz değildir.³ Buna göre iki ortaktan birinin, tasarım; site sahibi olan diğerinin ise pazarlama, baskı ve dağıtım aşamasında çalışması göstermektedir ki bu bir “İş ortaklığı/Şirketu’s-sınâ’a”dır. Örneğin taraflardan birinin elde edilen kârın %40’ını diğerinin ise %60’ını almasında da bir sakınca yoktur.

Ancak ürünler üzerine yapılan tasarımların gayr-ı meşru olmamasına dikkat edilmelidir. Ruh sahibi olan bir varlığın suretini çizmek caiz olmadığından⁴ yapılan tasarımlar, insan, hayvan gibi ruh sahibi varlıklar yerine bitkilerden ve cansız varlıklardan seçilmelidir.⁵ Ruh sahibi olan canlıların da eksik olduğunda yaşayamayacağı bir uzvu olmadan resmini çizmek caizdir. Örneğin bir insan, kafası olmadığına yaşayamayacağından insan başı olmadan yapılan çizimler yasak olan tasvire dahil değildir.⁶ Buna göre diğer bölgelerin tasvir edilmesi caizdir. Meşru ölçüler dahilinde yaptığımız tasarımlardan ortaklık yoluyla elde ettiğiniz kazanç helaldir.

1. Burhanuddîn el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti’l-Mübtedî* (Karaçi: Mektebtu’l-Büşrâ, 2021), 2/426.

2. Ebu’l-Hüseyn Ahmed b. Muhammed b. Cafer el-Bağdâdî el-Kudûrî, *Muhtasarü’l-Kudûrî* (Karaçi: Mektebetu’l-Büşrâ, 2018), s. 436.

3. el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti’l-Mübtedî*, 3/370.

4. Muhammed Emin İbn Abidin, *Raddu’l-Muhtâr ala’d-Durri’l-Muhtâr* (Beyrut: Dâru’l-Marife, 2015), 2/502-506.

5. Buhari, *Buyû’*, 104 (Hadis No: 2225).

6. Bkz. el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî*, 1/223.

